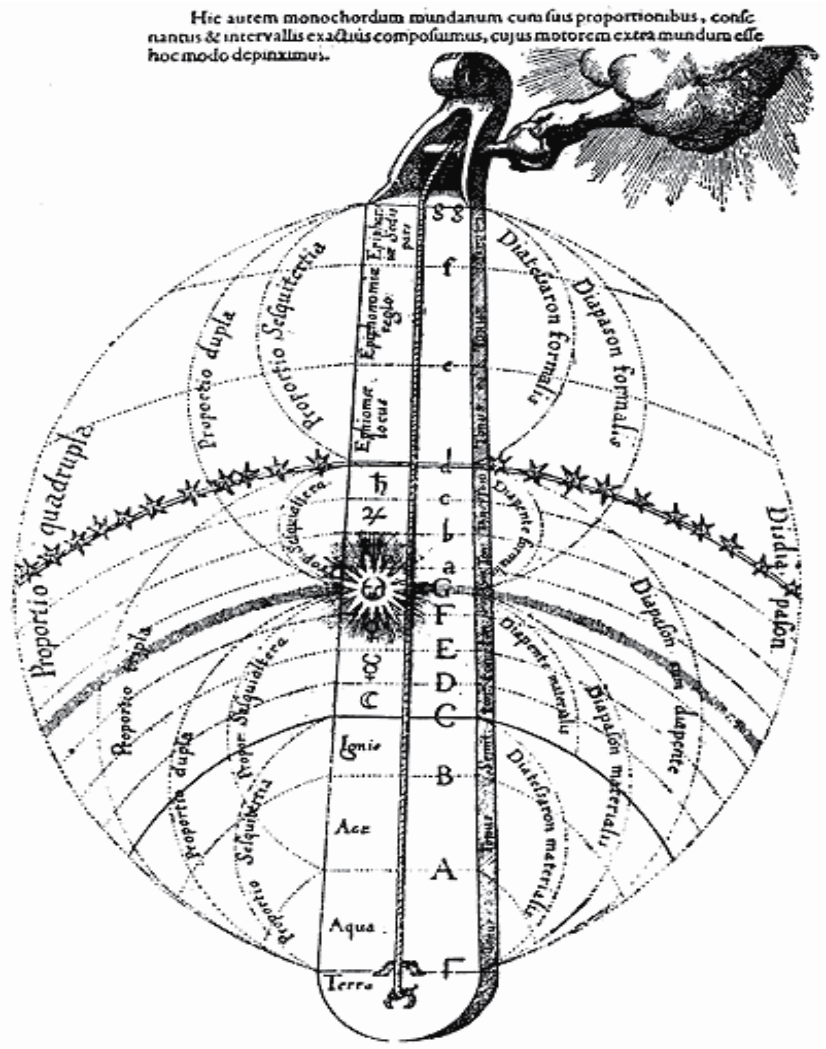
Univerza v Ljubljani
Akademija za glasbo

Urška Pompe

S O L F E G G I O II

renesansa

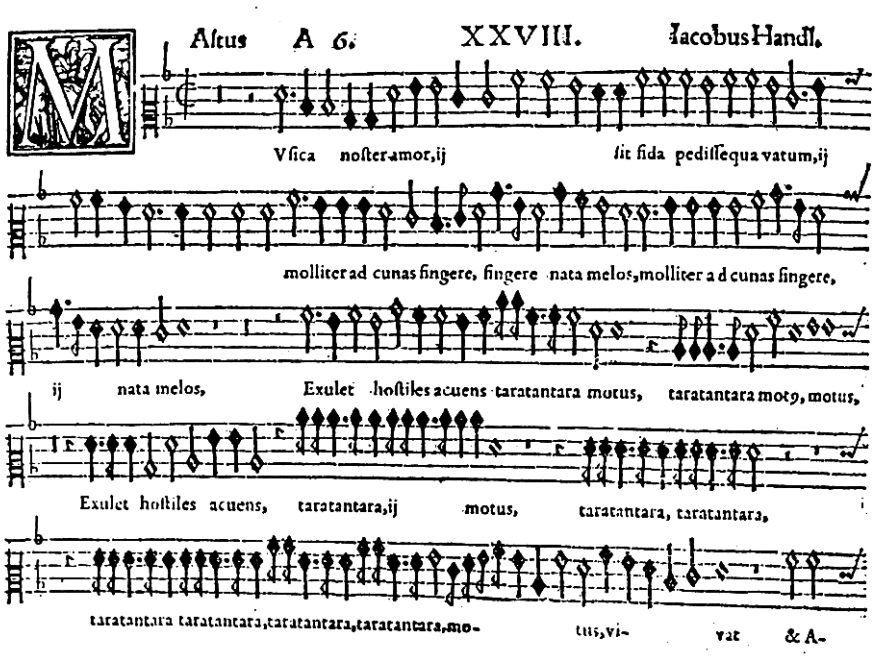
Gallus (moteti, madrigali)
kromatika
delovni listi

Ljubljana, 2016

OBDOBJE RENESANSE
od pribl. 1420 do 1600

- Nizozemci, rimska, beneška šola - značilnosti
- MONOFONIJA, HOMOFONIJA, POLIFONIJA, MONODIJA, HETEROFONIJA
- TONSKI SISTEM (heksakord, modalnost, 11 tonski sistem, kromatične spremembe, transponirani modusi (duraliter s h, mollariter z b), klavzule, notacija, ritem, kasnejše opuščanje modalnosti)
- UGLASITEV (naravna, srednjetonska)
- MELODIČNA GIBANJA
- KONSONANCA, DISONANCA (uporaba, pomen)
- MUSICA FICTA (alteracije, ki niso bile vedno označene:vodilni toni cis, fis gis; izogibanje tritonusu b, es; menjalna a b a, prehajalna nota a h c)
- VOKALNE GLASBENE OBLIKE (motet, maša, madrigal)
- KOMPOZICIJSKA TEHNIKA (imitacija: stroga : istosmerna, protismerna, retrogradna, v avgmentaciji, v diminuciji, kombinirana, tesna (streta), kanon; prosta)

Moralia, XXVIII, Musica noster amor, Altus

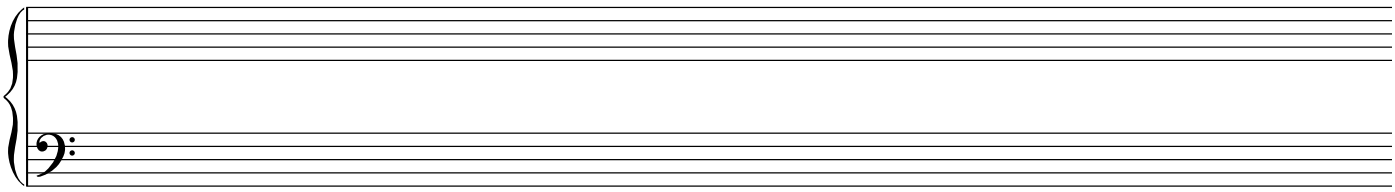
POVZETEK

trije ključni elementi:

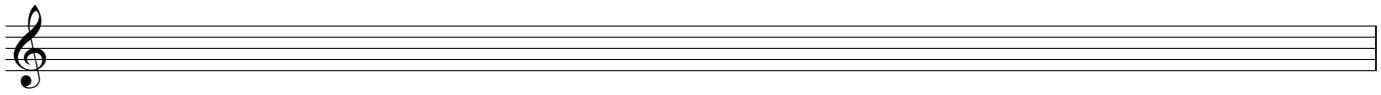
- uglasitev
- metrum
- tonski sistem

Jacobus Gallus Carniolus
(Jacob(us) Handl, Jacob(us) Händl, Jacob(us) Gallus; Jakob Petelin Kranjski)
(3 julij 1550 – 18 julij 1591)

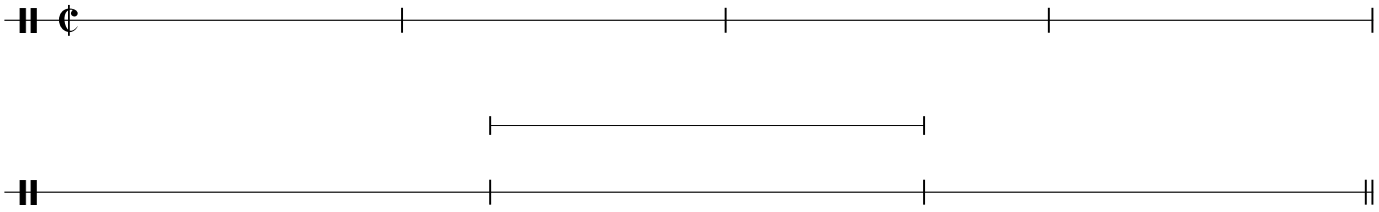
1 - Iacobus Gallus: *Ab Oriente venerunt Magi*, motet

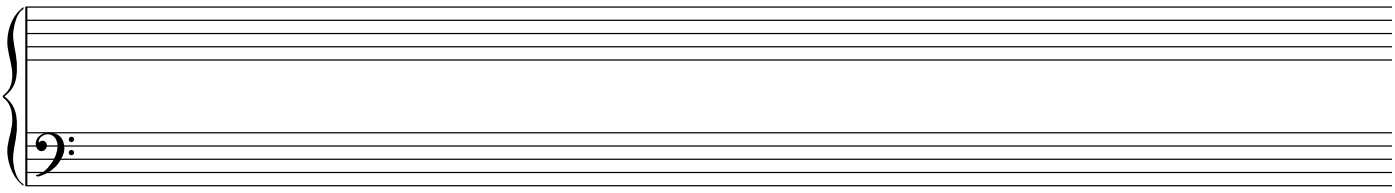
2 - Iacobus Gallus: poslušaj odlomek in zapiši modus z alteracijami -

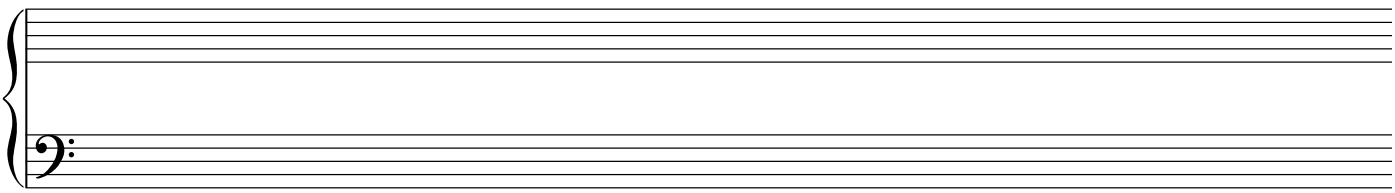

3 - Iacobus Gallus: *Ad Dominum com tribularer clamavi*, motet
(V stiski sem klical h Gospodu in on me je uslišal...)

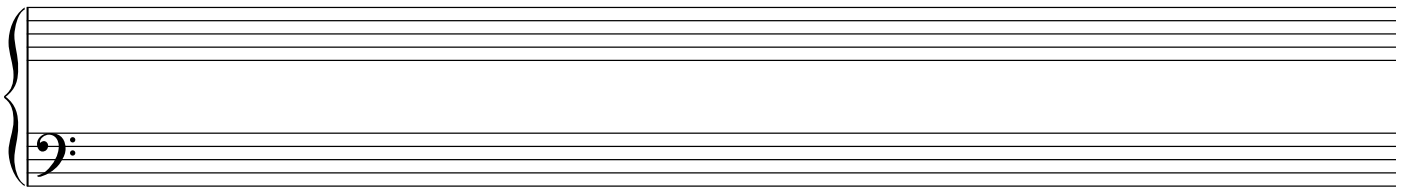
4 - Iacobus Gallus: *Ad Dominum com tribularer clamavi*, celoten zapis

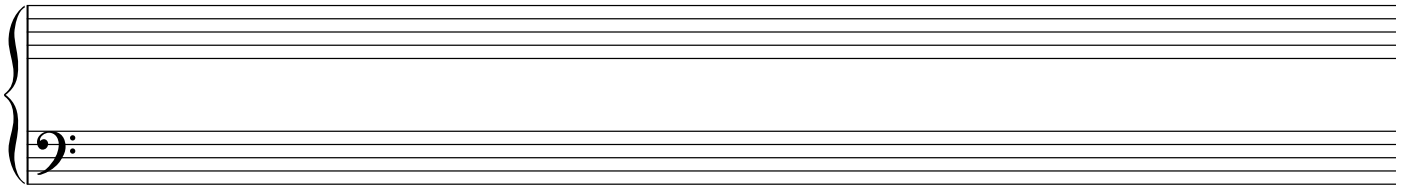

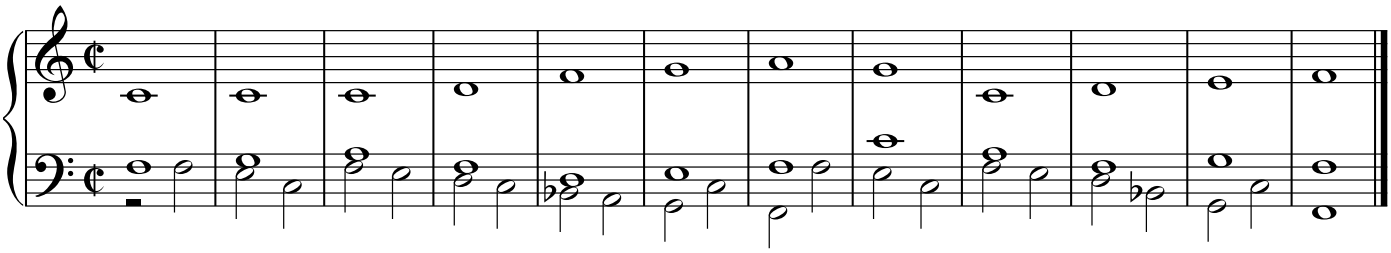
1- Iacobus Gallus:*Ecce concipies et paries filium (OM I/24)*

Spočela boš in rodila sina, ki mu daj ime Jezus. Ta bo velik in se bo imenoval Sin Najvišjega. Gospod Bog mu bo dal prestol njegovega očeta Davida in kraljeval bo v Jakobovi hiši vekomaj: njegovemu kraljestvu ne bo konca.

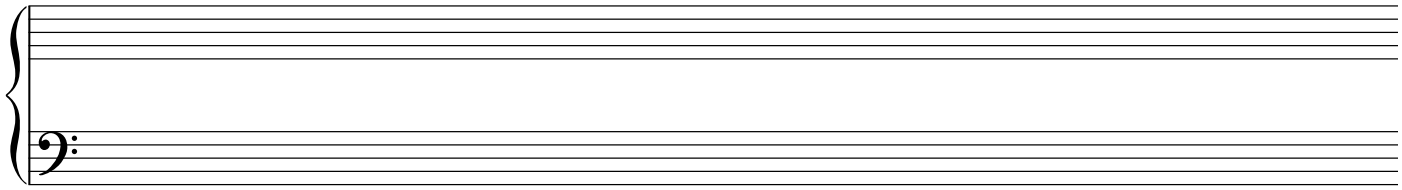
2 - V mislih si poskušaj slušno predstavljati naslednjo vajo:

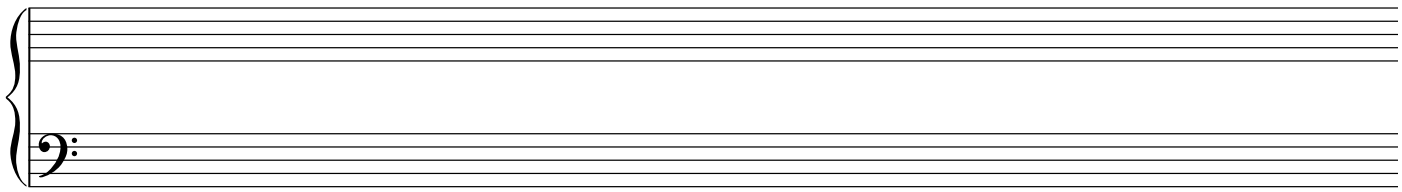

3 - Iacobus Gallus: *Ecce quomodo moritur iustus OM 2/13*

Glejte. kako umira pravični, pa nihče v srcu ne čuti. Žrtev sveti možje so, pa mar ni nobenemu. Iz kroga je ljudi hudobnih odstranjen pravični. In večno bo živel v preslavnem spominu. Počitka našel je mesto mirno, na Sionu prebivališče svoje. In večno bo živel v preslavnem spominu.

homofoni motet, šest odsekov A B C D E D (D kot odpev), ionicus mollis - padajoča zgornja linija odpeva razkriva modus, interpretacija besedila (intervali, akordi)

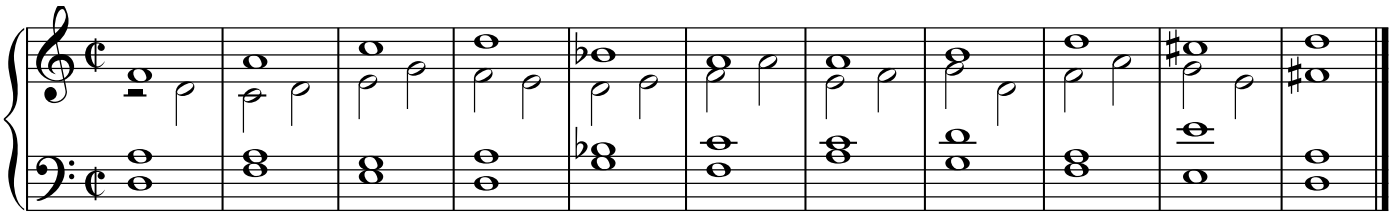

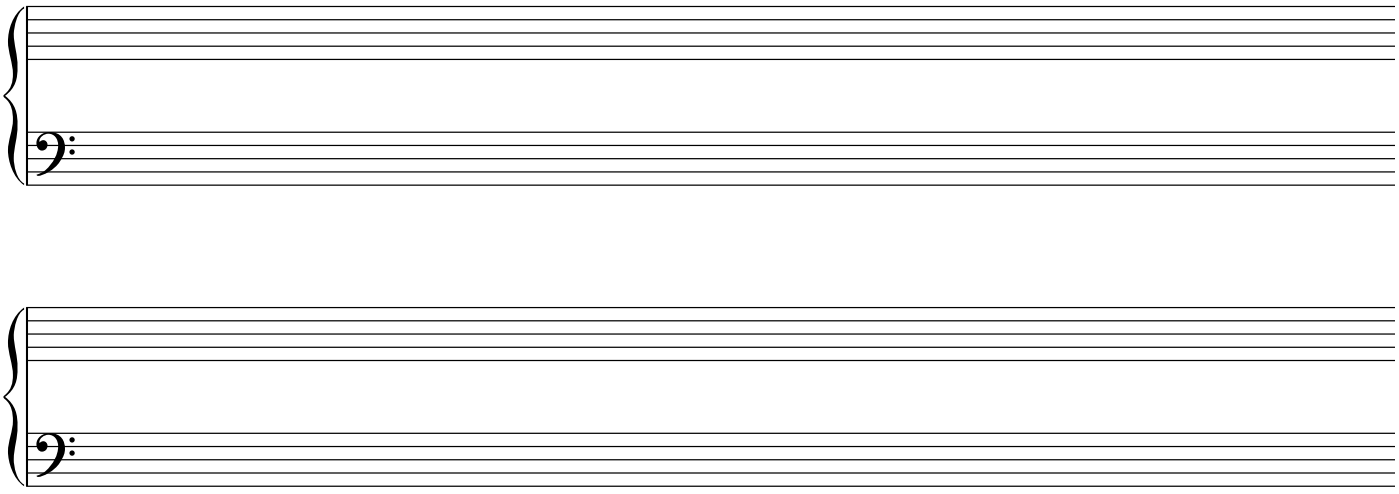
Madrigal

v glasbi 14.stoletja 1 do 3-glasna umetna pesem, v 16. -17. st. štiri in večglasna družabna pesem:
zgodnji madrigal (1530) je večinoma homofon, 3 ali 4-glasen;
klasični madrigal je 4,5 do 6-glasen, bolj polifon in imitacijsko obdelan (blizu motetu);
pozni madrigal (1580 -1620) prinaša ekstreme kromatike, besedno slikanje, deklamatorično monodijo, dramatične efekte.

1 - V mislih si poskušaj slušno predstavljati naslednjo vajo:

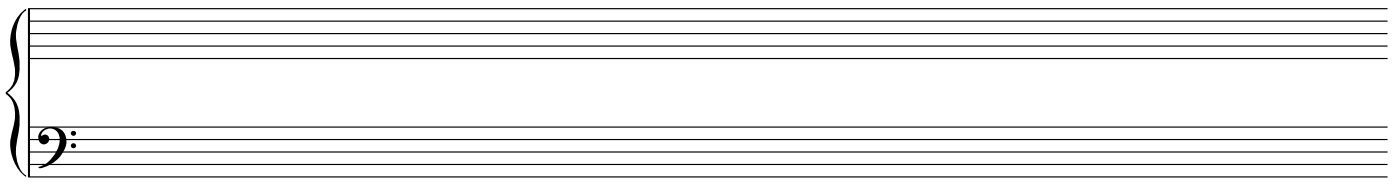
2 - Iacobus Gallus: *Si tibi gratia*, zapis

3 - vaja za slušno predstavo

4 - Iacobus Gallus: *O, quam dura premit miseros conditio vitae*, zapis

5 - Iacobus Gallus: *Cui dolus est gratus (HM XXXV)*
Sopran ploskaj, poj basovsko linijo, motet analiziraj na podlagi slušne zaznave (klavzule, tonski sistem). Ko je madrigal analiziran, zopet prepoj basovsko linijo in slušno sledi rezultatom analize! Posameznemu petju zunanjih glasov kasneje dodaj istočasno ritmično izvajanje enega notranjih glasov.

XXXV. Cui dolus est gratus

Iacobus Gallus

Kromatika

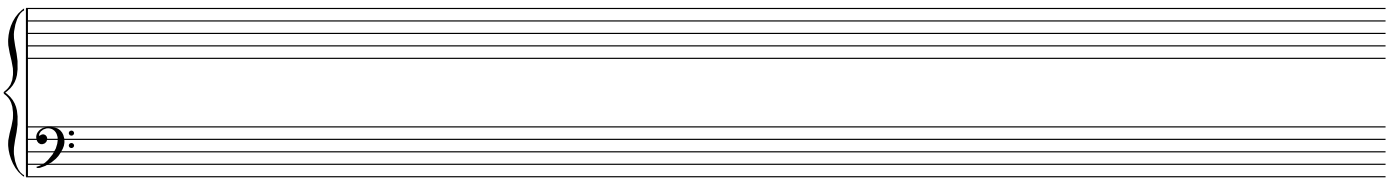
1 - Vajo prepoj v mislih brez predznakov, nato s predznaki

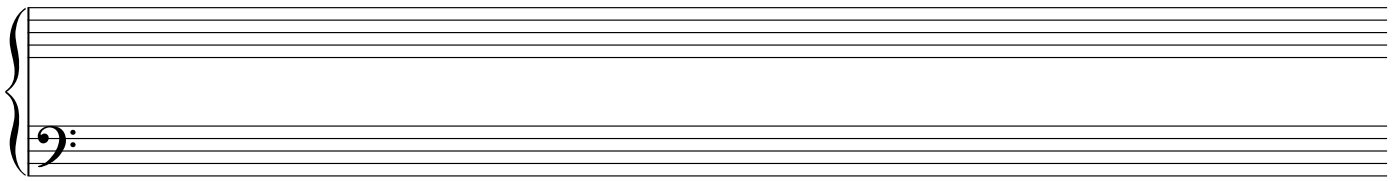
2 - Iacobus Gallus: *Mirabile mysterium (OM 1/54) DL!*
Čudovito skrivnost danes praznujemo: Bog je postal človek; ostal je, kar je bil; privzel si je, kar ni bil, ne da bi se naravi pomešali ali ločili.
- sedem odsekov, uporaba treh heksakordov, zanimive klavzule (skoraj že zgodnjebaročni slog)

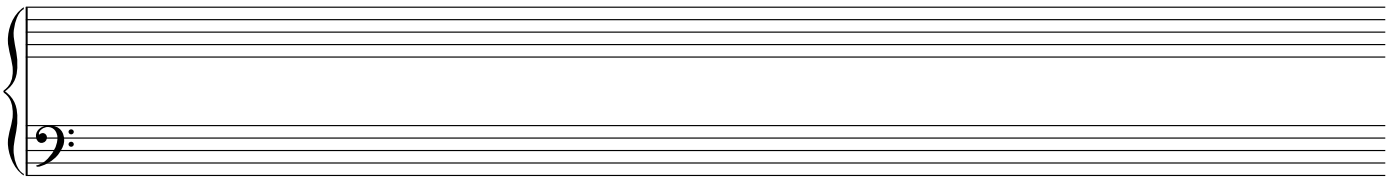
3 - Orlando di Lasso: *Prophetiae Sybillarum*

4 - Carlo Gesualdo di Venosa: *Belta, poi che t'assenti*

5 - Carlo Gesualdo di Venosa: *O vos omnes*

6 - Luca Marenzio: *Solo e pensoso*

5. Sibylla Samia

from Prophetiae Sibyllarum

Orlande de Lassus (1530 or 1532-1594)

2

21
- rum tan - ge - re re - gem, Hu - ma - no quem vir - go si - nu in - vi -
tan - ge-re re - gem, Hu - ma - no quem vir - go si - - nu in -
tan - ge-re re - gem, Hu - ma - no quem vir - go si - - nu in -
tan - ge-re re - gem, Hu-ma - no quem vir - - go si - nu
27
o - la - ta fo - ve - bit. An - nu - it hoc coe - lum, ru -
vi - o - la ta fo - - - ve - - bit. An - nu - it hoc coe -
vi - o - la ta fo - - - - - ve - - bit. An - nu - it hoc coe -
in - vi - o - la - ta fo - ve - bit. An - nu - it hoc coe -
33
- ti - lan - ti - a si - de-ra mon - strant, si - de-ra mon - strant._
lum, ru - ti - lant - ti - a si - de-ra mon - strant, si - de-ra mon - strant._
lum, ru - ti - lant - ti - a si - de-ra mon - strant, si - de-ra mon - strant._
lum, ru - ti - lan - ti - a si - de-ra mon - - - strant._

Ecce quomodo moritor justus

Tenebrae Responsories for Holy Saturday: VI

Carlo Gesualdo di Venosa
(1561 - 1613)

Luca Marenzio: Solo e pensoso

17
S
A
T1
T2
B
pas - si tar - di e len - ti,
pas - si tar - - - di e len - -
a pas - si tar - di e
me - su - ran - do a pas - si tar - di e
ran - do a pas - si tar - di e
23
E gl'oc - chi por - to per fug - gi -
- - ti, E gl'oc - chi por - to per fug - gi - re in -
len - - ti,
E
len - - ti,
E gl'oc -
len - - ti,
27
re in - ten - ti,
E gl'oc -
ten - ti,
e gl'oc - chi por -
gl'oc - chi por - to per fug - gi - re in ten - - ti
chi por - to per fug - gi - re in - ten - ti E
E gl'oc - chi por - to per fug - gi - re in -

Sechs Duette
für 2 Diskantviolen oder andere Melodieinstrumente
I
Thomas Morley (1557–1602)
Cantus
Tenor
I
II
6
11
16
20
25

30
34
38
42
46
50
1.
2.

II

21
25
28
32
36
39

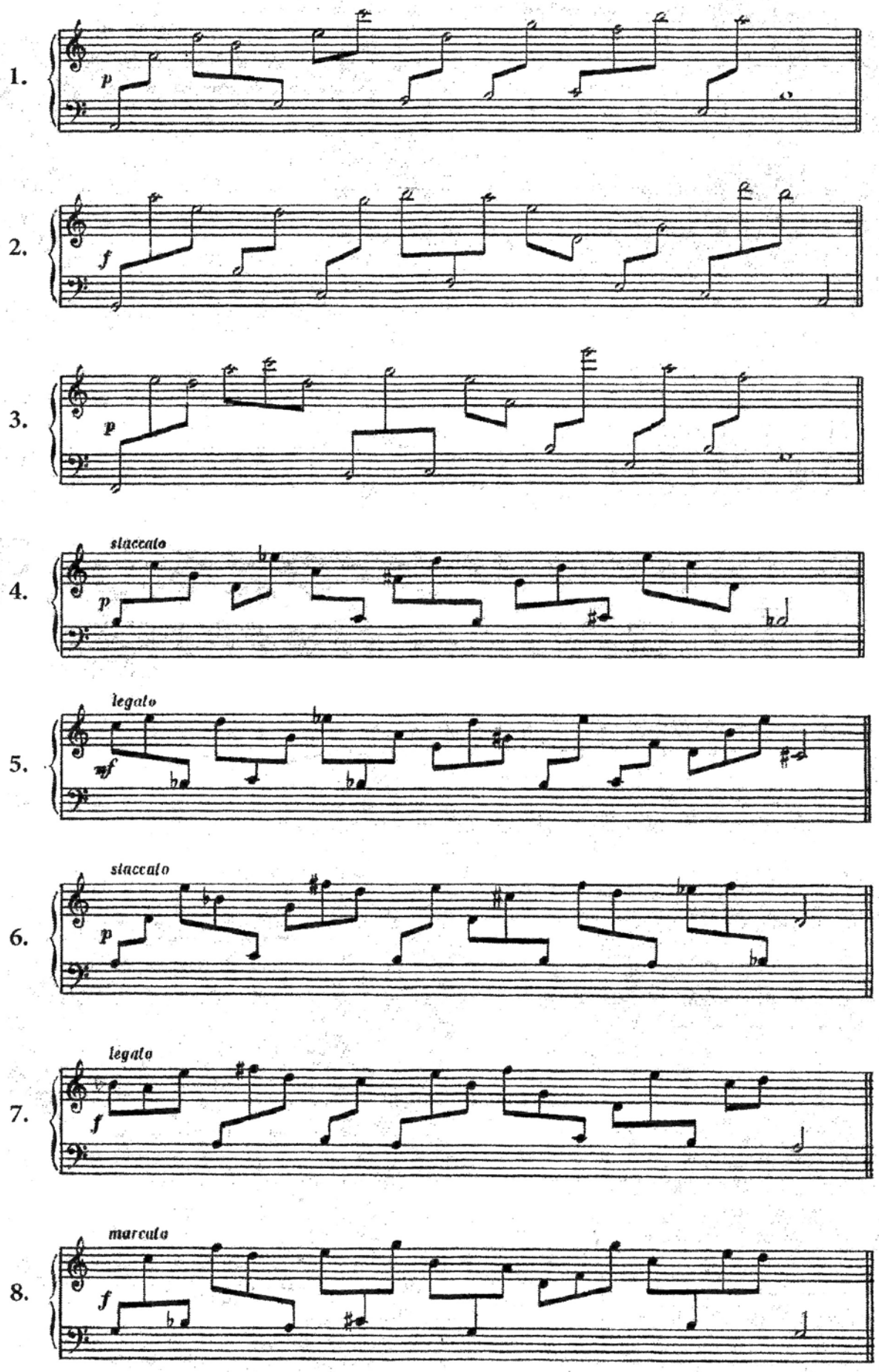

III
Cantus
Tenor
7
14
20
25
31
36

41
45
48
52
56
61
64

INTERVALNE VAJE - UTRJEVANJE

Vadi na različne načine:
1 - počasi (MM=60)
2 - v kanonu s klavirjem
3 - v tempu (MM=92)

1.
p
2.
f
3.
p
4.
staccato
p
5.
legato
mf
6.
staccato
p
7.
legato
f
8.
marcato
f